

selbst; *Nicht* (fentebb *Nichts-nek mondja*) aber als *Nicht* (oder nicht seiend) *gesetzt ist sein Gegenteil*, nämlich *Sein*. A „*Nichts*“-nek ellentéte tehát a „*Sein*“ és a „*Sein*“-nek ellentéte a „*Nichts*“, Azért mondja: „... wenn wir das *Nichts* denken, so denken wir eigentlich *Sein* . . . , wenn wir *Sein* denken, vielmehr *Nichts* gedacht wird“.

Világos tehát, hogy, mivel a lét ellentéte a semmi, ha az egyiket gondoljuk, szükségképen kell *gondolmunk* a másikat is az *azonosság törvényének* tevés, és *ellentévesi módja* szerint. És így midőn metafizikai álláspontról a *semmit* mondtam s mondom a lét ellentétének, „meghatározás“-om nem „értelmetlen“, hanem értelmes, s mint ilyen, a metafizikai igazsággal teljesen megegyező és azonos.

A lét és semmi ellentétes viszonyából vezeti le Erdmann a *levést*, mint a lét és semmi egységét, mondván: „Keines also kann ohne das Andere gedacht werden in seiner *Einheit* mit dem Anderen. Eigentlich also müssen wir ihre *Einheit* denken, weil eigentlich Jedes mit dem Andern untrennbar verbunden ist: *Wahrheit des Seins und des Nicht* (=Nichts) *ist die Einheit beider. Wir nennen sie* (diesen Wechsel oder dieses Oscilliren) *Werden*“.

Következőleg helyesen mondtam metafizikai álláspontról a lét és semmi *összerű egységét* *levésnek*. És így a Kun által kifogásolt „értelmetlenség; németül: „Unsinn“ a *levés körén belül* szükségképen *alaptalannak bizonyul* be. Igazaknak kell tehát Kun Pálra vonatkozólag az „Észrevétel“-emben irottakat tartanom.*)

Dr. Nemes Imre.

VEGYES.

A bölesészet főiskoláink tanrendében az 1885/6. tanév 2-ik felében.

1. Budapesti kir. m. Tudomány-Egyetem.

Magyarország neveléstörténelme, heti 2 óra. Lubrich A.-tól.

Az újkor neveléstörténelme, heti 2 óra. Ugyanattól.

Az ethikai elméletek története az újkorban, tekintettel újabb természetjogi és társadalmi elméletekre, heti 4 óra. Dr. Medvezky Frigyes-től.

Psychologia (alaptanok), heti 2 óra. Ugyanattól.

Philosophiai Seminarium (Philosophiai gyakorlatok kapcsolatban a tagok tudományos dolgozataival, heti 2 óra. Ugyanattól.

Esztetikai alapfogalmak, heti 1 óra. Dr. Beöthy Zs.-tól.

Bevezetés a philosophia tanulmányába, tekintettel a philosophia történetére, heti 2 óra. Dr. Kármán Mór-tól.

*) Közöltük e cikket, bár sajnáljuk, hogy t. munkatársunkat a közzé nem tétel helyesebb voltáról meggyőznünk nem sikerült. Véleményünk szerint a vita érdemleges része már mult évi Szemlének utolsó füzetében lényegét tekintve eldőlt. Szerk.

Gymnasiumi paedagogia, tekintettel a főbb európai államok tanügyi állapotaira, heti 2 óra. Ugyanattól.

Philosophiai conservatorium, Bacon Novum Organonja, heti 2 óra. Dr. Bánóczy J.-tól.

A legújabb philosophia története. Kanttól kezdve, heti 2 óra. Dr. Alexander B.-tól.

Philosophiai Conservatorium, Spinoza ethikájának olvasása s tárgyalása, heti 1 óra. Ugyanattól.

A gondolkodástan lélektani alapon s történelmi fejlődéstan, heti 3 óra. Dr. Bihari P.-tól.

Hittudomány-bölcselet; összefüggő egészet tevő általános bölcseleti oktatások, tekintettel az összes hittudományokra, heti 2 óra. Dr. Kanyarszky György-től.

Jogbölcselet, heti 5 óra. Dr. Schnierer A.-tól.

Jog- és állambölcselet, heti 5 óra. Dr. Pulszky A.-tól.

A jog- és állambölcselet története, heti 3 óra. Ugyanattól.

Jogbölcselet, heti 5 óra. Dr. Csarada J.-tól.

2. A Kolozsvári m. kir. Ferencz-József Tudomány-Egyletem.

Logika, heti 3 óra. Dr. Szász Béla.

A régi philosophia elhanyaglásának és az új fölvirradásának története, heti 4 óra. Ugyanattól.

Az oktatás elmélete, heti 3 óra. Dr. Felméri L.-tól.

Iskolázás Görögországban az ó-class. korban, heti 2 óra. Ugyanattól.

A görög tragikusok aesthetikai méltatása, heti 2 óra. Dr. Hege-düs J.-tól.

Bölcseleti jogtan, heti 5 óra. Dr. Jenei-től.

A bölcseleti jogtudomány történelme, heti 2 óra. Ugyanattól.

Előfizetési fölhívás ily czimű évnegyedes szakközlönyre: **Bölcseleti Folyóirat.** Szerkesztik és kiadják: Dr. *Kiss János* és *Palmer Mátyás*, theologiai tanárok.

Amint dicsőségesen uralkodó atyánk, XIII. LEO pápa „Aeterni Patris“ kezdetű körlevele a keresztény szellemű bölcselet visszaállítása érdekében 1879-ben napvilágot látott, az egész keresztény világ pásztorai és tudósai versenyre keltek, hogy az egyház legfőbb Tanítójának szándékát minden lehető módon valósítsák. A keresztény akadémiák, a keresztény bölcselet számára méltó helyet jelöltek. Az egyházi pályára készülők tanulmányai a skolasztikus bölcselet alapjára helyeztetek. Aquinói Tamás és egyéb scholastikusok művei kiadattak, rendszereik ismeretettek. Végre, mert ma tudományág szakközlöny nélkül nem virágzik, mindenfelé scholastikus szellemű bölcseleti folyóiratok indultak meg.

Ez általános mozgalomban Magyarhon is részt vett, kivált miután 1883-ban ő főmagassága, az ország bíboros hercegprímása a sz. István-társulat nagy-gyűlésén Magyarország katolikus elméit felhívta, hogy a szent Atya szándékainak kivitelében közreműködni ne késsenek. Immár a mi hittudományi intézeteink legtöbbjében is előadatik a scholastikus bölcselet. Egyes hittudományi folyóiratokban néhány bölcseleti értekezés is jelent meg, sz. Tamás szellemében tartva. De még mindig nincs katolikus szellemű bölcseleti folyóiratunk. Hogy pedig enélkül ő szentsége ohajának eleget nem tehetünk, ezt nagytekintélyű férfiak számtalanszor hangsúlyozták, majd hittudományi folyóiratainkban, majd felolvasások, majd eszmecserék alkalmával. Névleg elég legyen Danielik János püspök ur ő méltóságára hivatkoznunk, ki az „egri egyházmegyei irodalmi egylet” 1880. június 4-iki közgyűlésén a keresztény bölcselet művelésének mindenestre használatba veendő eszközei közt egy bölcseleti folyóirat létesítését is fölemlítette.

Ezek után, mivel túlságosan soká tervezgetésnél maradni komoly ügyben nem tanácsos, alulírottak elhatározták, hogy a jelen évvel „Bölcseleti Folyóirat” cím alatt szakközlönyt indítanak.

Czélja e folyóiratnak a keresztény bölcselet művelése, ő szentsége említett körlevelének értelmében.

E czél által a folyóirat szelleme is tökéletesen meg van határozva. A bölcselet, melyet magáénak vall, a keresztény bölcselet, a katolikus egyház ó-kori és közép-kori nagy szellemeinek bölcselete, a skolaszti-kusok, kivált pedig aquinói sz. Tamás bölcselete. Ezt fogja folyóiratunk ismertetni, művelni s amennyire a köré csoportosulók ereje lehetővé teszi, módosítani, tökéletesíteni. E czélból folyton számba veszi mind-azt, mit a scholastikus bölcselet virágzása óta e tudományágban helye-set föltaláltak, s nem zárkozik el egyetlen tekintélyes bölcseleti rendszertől sem. Tudomást igyekszik szerezni mindenről s ítélet alá bocsát mindent, hogy minden számot tevő rendszer egybevetése után a XIII. századbéli sz. Tamásból XIX. századbéli sz. Tamás s a középkori scho-lastikából új-kori scholasztika alakíttassék.

Folyóiratunk a gondolkodástan, a metaphysika s a természeti er-kölestan mellett a társadalomtudományt, az aesthetikát, a történet böl-cseletét s a művelődéstörténetet is saját tárgyának fogja vallani.

Minden egyes füzet a következő részekből álland: I. Értekezések; kiválóbb bölcselek életrajza, rendszere; egyes nevesebb munkákból es-say-k II. A bölcseletet illető mozgalmak hazánkban és a külföldön; kivált a bölcselet térfoglalása hittani intézeteinkben, tankönyvek és tanter-vek megbeszélése. III. A bölcselet magyar nyelve. IV. Bölcseleti művek s folyóiratok ismeretése és jelzése.

Az előadást illetőleg azon leszünk, hogy minden cikket könnyen érthető, világos nyelvezet ajánljon.

Az alulírottak jól tudják, hogy az ő nevök legkisebb kezességet

sem nyujthat arra, hogy a jelzett terv kielégítőleg valósítva s a kitűzött cél csak némileg is meg lesz közelítve. De azt hisszük, hogy elég kezességet nyujt azoknak névsora, kik csekélységünk vállalkozását lelkesen fogadták s készséggel megígérték, hogy mint közlönyünk munkatársai, a kitűzött feladat megoldásában vállvetve közreműködnek. Fogadják ezennel, midőn a közönség előtt első ízben megjelenünk, mély köszönetünket.

Munkatársaink díszes névsora a következő: Damian Péter, segéd-lelkész, Dr. Ivanóczy Ferencz, theologiai tanár. Dr. Kádár Ambrus, püspöki titkár. Dr. Kereszty Győző, theologiai tanár. Köhalmi-Klimstein József, főgymnasiumi tanár. Dr. Kramp János, theologiai tanár. Limperger Flóris, theologiai tanár. Dr. Maczki Valér, főgymnasiumi tanár. Magócsy Endre, theologiai tanár. Martin Péter, főgymn. tanár. Merchich Máté, pléb. Dr. Miltényi Gyula theologiai tanár. Nagy Alajos, a római sz. Tamásról nevezett akadémia tagja, főgymnasiumi tanár. Dr. Pauer Imre, akadémiai tanár. Perger Imre, akadémiai tanár. Perger József, főgymnasiumi tanár. Dr. Prohászka Ottokár, theologiai tanár. Rézbányai János, akadémiai tanár. Dr. Sándorffy Nándor, a bölcselet tanára. Dr. Steécz György, theologiai tanár. Dr. Szentkláray Jenő, a magy. tud. akadémia tagja, egyetemi tanár. Dr. Wolafka Nándor, egyetemi tanárhelyettes.

E jeles erők közreműködése mellett adunk évenként négy, nagy 8-adrétű füzetet, összesen mintegy 30 ívnyi terjedelemben. Az I. füzet márczius 15-ikén, a II. június 15-ikén, a III. szeptember 15-ikén, a IV. december 15-ikén jelenik meg.

Egy évfolyam ára 5 frt. A megrendelés ugyancsak egész évre szólhat, az előfizetési összeget azonban félévi részekben is lehet törleszteni.

Bizalommal és kérve fordulunk mindazokhoz, kik folyóiratunk céljának elérését ohajtják, hogy azt mielőbb eszközendő megrendelésekkel pártolni kegyeskedjenek, annál is inkább, mert a közlöny megindítását csak elegendő számú előfizető teheti lehetővé.

Az előfizetési ívek beküldését február 20-ikára kérjük.

Temesvárott, 1886. Jézus szent neve ünnepén.

Dr. Kiss János és Palmer Mátyás,

theologiai tanárok,
a „Bölcseleti Folyóirat“ szerkesztői és kiadói.

Szemlén zártakor értesülünk, hogy a budapesti kir. tud. egyetem bölcselet rendkívüli tanárává *Dr. Pauer Imre*, akad. levelezőtag, a pozsonyi jogakadémia rendes tanára neveztetett ki.